

Szerkesztőségi iroda:

Dobay János könyvnyomdája, saját házában.

Kiadó hivatal:

Winkle Gábor könyv-árus üzlete, főtér, Prág-ház.

BÉKÉS

VEGYES TARTALMU HETILAP.

Megjelen
hetenként egyszer,
minden vasárnap.

Előfizetési díj:

Három óra . . . 1 ft
Hat óra . . . 2 ft
Kilenc óra . . . 3 ft
Egy évre . . . 4 ft

Hirdetések felvételnek Gyulán Winkle Gábornál és a szerkesztőségénél. — **Pesten** Haasenstein és Vogler hirdetési-irodájában (úri utca 13. sz.) — **Schwarz testvérek** nemzetközi irodájában fűrdőutca 1-ső szám. és **Bécsben** Wolzeille 6-8.
Hirdetési díj: 50 szóig egyszeri hirdetésnél 60 kr., 100 szóig 1 ft., kétszeri hirdetésnél 25%, háromszori hirdetésnél 50% elengedés. — Nagyobb hirdetéseknek méltányos árelengedés. — **Nyilttér** Garmondsora 10 kr.

— **A város kivilágítását** a tek. képviselő testület felkarolván alább írott lett oly szerencsés városi főkapitány ural egyetértőleg a kivilágítandó utcák és terek, úgy mint azoknak alkalmaztatási helyüket kijelölni, ennek alapján a terv elkészült és minthogy ez időre, és 1874-re, bár a felszerelési költségek tudvalevőleg a legteresebbek, adó kivétel erre nem történt, felkértek mind azon t. polgártársak, kiknek a város előhaladása szíven fekszik, hogy a köröztetendő ivekre minél nagyobb összeggel jegyezzék magukat elő. — Alulírottak eddigelő részint fizettek, részint magukat előjegyeztették: nagyságos Gönndöcs Benedek apát ur 60 ft, Heródek Lipót ur 50 ft, Léderer Salamon 10 ft, Dr. Berkes János 10 ft, Szigethi Lajos ügyvéd 10 ft, Silberstein József 10 ft, S. Schriffert Mátyás tanácsos 5 ft, Smetán Fülöp és özvegy Zinzárné együtt 10 ft, Lieska és Schartenreiter tanácsosok együtt 10 ft, Oláh György tanácsos 5 ft, ifj. Huszka Imre 5 ft, Winkler gyógyszerész 5 ft, Silberstein testvérek egy új lámpát állítanak és azt el is látják, Dr. Glaser Károly egy lámpa költségét, Mondák György tanácsos 3 forint 50 kr, Gergely András v. gazda 3 ft 50 kr, Ladics ügyvéd 10 ft, Nuszbek József építész egy lámpa költségét, öz. Billitz Vilmosné 10 ft, Léderer Lajos 10 ft, összesen tehát 227 ft és 3 lámpa költsége, mely nemes áldozatokat ezzel köszönettel nyugtázza

Léderer Ede,
v. mérnök.

A megyei bizottságnak.

Holnap veszi kezdetét ez évben az utolsó évnegyedi közgyűlés. Az alispáni programban ugyan nincs felvéve, de a lapokban folytatott polemia s egyes közlemények, úgy Csaba és Gyula városok által kibocsátott enlékiratok a megye székhely kérdésében kétségtelemné teszik, hogy e közgyűlés legérdekesebb s legfontosabb momentumát éppen a székhely kérdése kö-

rül kifejlendő vita, s a kérdés eldöntése képezendik.

Pro és contra, el voltak mondva a vélemények, és így a megye közönsége tájékozva is lehet már nagy részben.

Olvastam a polemiát, olvastam mindkét község memorandumát, s ki merem mondani, hogy Csaba részéről nagymérvű önhittséget, de annál kevesebb őszinteséget tapasztaltam.

Gyula ellen azt hozzák föl, hogy a megye szélén fekszik, s így központ nem lehet, hogy közlekedési vonalai a hozzájutást több idő s költséggel eszközlik, mint ez Csabán van.

Jegyezzük meg jól, hogy eddig csak a megye székhelyéről volt szó. Kik látogatják a megye székhelyét, kiknek van a megyénél dolguk? a bizottsági tagoknak, ha közgyűlésre jönnek. Másoknak személyes megjelenése a rendkívüliségek közé tartozik, elvégezhetvén dolgát kiki egy öt krajczáros levélben. Azt meg felteszszük, hogy a megyebizottsági tagokban van annyi aldozatokészség, hogy ha már csakugyan jelen akarnak lenni a megyei közgyűlésben, egy fél órai időköz s 60 krajczár nem fogja őket a közügyekben való részvételtől visszatartani, s a hazafu kötelesség teljesítését elrettenteni.

S ha még hozzá veszszük, hogy az arrodírozás ez ellenvetéseket is teljesen megsemmisíti, kérdjük mi lehet Csaba felépítésének, izgatásának rugója?

Erre nagyon egyszerű a felelet, hogy a székhely áthelyezés az első, legnehezebb ugyan, de nem legfontosabb lépés, ezt követné aztán a törvényszék áthelyezése, s ez lenne csakugyan a logikai következés is.

Hanem vizsgáljuk az első lépés lehetőségét, a méltányosság és igazság félretétele mellett is.

E lapok mult száma fejtegeti, hogy honnan veszik a pénzt a terv létesítéséhez

s szépen ki is sűti számokban, hogy ennyi kell, ezt veszem ebből, Csaba ad ennyit, megvan. E számadásnál egy hasonló számadás jut eszembe: hogy egy potyka + egy haresa = három hal, — 2x50=180. Csaba eladja a megye épületeit, adja fűnek, fának, adja átvaháznak is. Nem hallgathatom el itt Szarvasi ur egyik igen nyomos érvét felemlíteni, hogy „a zordon megyeház börtönnel van garnirozva” ez a megyei urak érzékét sérti, hanem az átvaház udvarán ott lehet, hogy az azt mindennap látó gyermek törekvésének célpontját képezhesse. Vagy talán majd rendel Csaba akkorára valami földindulás-félt, s ez aggodalmunkat a börtön romjai alá temeti.

Papiroson tehát már Csabán meg van a megyeháza, mert azt fel kell tennünk, hogy a megye nem akarhat mást, mint Csaba.

Előbb ugyan lesz egy kis bökkenő, ha már a megyeházat megveszik átvaháznak, s többi középületeit a megye mind eladja, mert hiszen ennek így kell lenni, Csaba így akarja, ekkor előáll 60,000 ft deficit, a megyének nincs pénze, de hisz ez nem is baj, Csaba megajánlotta már e hiányt. Csakhogy ez összeget Csaba vagy adóból, vagy kölcsön útján szerzi, a mi később megint adó lesz, és itt már a megye is beleszól, megköthető-e a kölcsön, kivehető-e az adó? Eh, de mit nekünk vármegye, Csaba beszél, hallgass rá, várd üdvödet tőle.

Ha tehát megengedjük is, hogy a vármegye épületeit elkötavetyélt Csaba kedvéért, azt nem hihetjük el, hogy Békésmegye közönsége beleegyezék abba, hogy Csaba a jelen viszonyok között terheit 60,000 forinttal szaporítsa. Ha lehetséges volna Csaba tiszta, félrevezetetlen közhangulatát kipuhatolni, bizony azt találánánk, hogy ott nem kívánják ily teher-vállalás

arán a székhelyet. Csaba város lakossága pénzügyi tekintetben szerencsétlenebb, mint a haza, az egykor tehetős jó módú gazdák városról városra járnak kölcsön után. a legjobb hitelű, legszolidabb gazdák egymásután mondják a csődöt, a kir. törvényszék, különösen ennek telekkönyvi osztálya csabai ügyekkel van legnagyobb mértékben elfoglalva, végrehajítások s bekebelezések elrendelése s eszközésével, illetőleg foganatosításával. Ily népet ujjabb s szükségtelen adóval terhelni nem tanácsos, ez ellen első sorban a „plebs contribuens” fog feljajdulni.

A megye sem pótolhatja a hiányzó 60,000 ftot, ha ugyan csak ennyi lesz az. Az egész ország takarékoságról beszél, Békésmegyének éppen nincs oka, az ellenkezőre. 95,000 forintból pedig Csabán megyeházát nem építünk ma.

De tegyük fel, hogy a pénz meglesz, az nem baj, ha Csaba népe nyög is bele, — e pénz azonban csak arra lesz elegendő, hogy székház építtessék belőle, — a hivatalnokok lakásáról nincs gondoskodva, tehát az alispánnak is lakás-pénzt kell adnunk, de még ez nem nagy különbség, hanem fel kell emelnünk a lakbért külön-külön minden egyes hivatalnoknál, mert itt 200 forintért tisztességes lakást kap, míg Csabán ugyanolyanért legalább 350 forintot kell adnia, — hol van még Csabának drága piacza — Első évben fizetés felemeléssel ostromoltatnék a nemes vármegye, s a méltányosság meg is adná, de közbeszól a kormány, hogy nem lehet, hiszen jelszavam a takarékoság. A hivatalnoknak tehát menni, vagy törnie kell.

Különben ezt kifejti Gyulaváros memoranduma, itt a hivatalnok lakbéréből tisztességes lakást kap, fizetéséből pedig tisztességesen megél. Csabán legalább a „tisztességes” szót el kellene hagynia.

TÁRCSA.

Egy kép a Hóra-világból.

Történeti beszély.

Irta

Miskey-Jugovics Béla.

(Folytatás.)

A csoportozat e perczen egy Velasquez, vagy Cerregio mesteri ecsetjére lett volna érdomes. Jobbról — markát ökölbe szoritva állt az öreg oláh. Sűrűn összevont szemöldjei alatt két izzó parásként villogott szeme, s büszke daczczal hátra szegett fején egy lengtek ősz hajfűrtjei, mint az ugrásra készülő orosz lány nyakán a felborzolt sörény. — Az emelvényen gögös nyugalommal állt Hóra, a rémkirály, s hiuz szemeit végig jártatva környezetén, ajkai körül — ravasz mosoly rángása volt pillanatig észlelhető. — Balról az agg Szirty megtört alakja tünt fel; — tiszteletet parancsoló arcáról előbb egy martyr tájdalmai, — később — az iszonyú beharozott leküzdve, a perzenként visszatérő lemondásteli nyugalom vonásai tükrözödtek. — Mellette — szenvedéseinek osztályosa, a szintén megkötözött fogoly ifju deli alakja magaslott, ki fagyos nyugalommal hordozta végig a jelenlevőkön nagy sas szemeit, — me-

lyekből Hóra talán azt olvasá, hogy — „te bitor és bársonyban is csak nyomorult szolgál — míg én megkötözve, harczban elrongyolt ruháimban is parancsoló urad vagyok!” — mert mintegy megdöbbenve kapta le róla vizsga tekintetét. Az ifjunak nőies, finom, gyöngéd arca volt, de melyen egyszersmind a férfias erő fonséges büszkesége ült, s daczos, mondhatni kihívó magaviseletén, valami leirhatlan báj ömölt el. . . . hasonlított a női ruhákba öltözött Achilleshez. — A leirt képnek hátterét — két fáklját tartó oláh suhancz, s a sátorba betolakodott oláhoknak minden kifejezés nélküli — vagy legfőlebb bután báméskodó arczai képezék.

A sátorban egy perczig csönd volt, — mely után e szavakkal fordult Hóra az öreg oláhhoz:

— Jól van Gregucz, hallja hát Szirty te töléd itélet! . . . ez éjre légy te a vezér, majd én a te helyettesed leszek; — s azzal az emelvényt elhagyva, a sátorban azon elrekesztett felébe lépett, honnan az öreget — kit most már hallott nevén — Gregucznak hivhatunk — e jelenet elején kilépni láttuk.

Az öreg Gregucz egy pillantást vetett vezére után, ki a sátor nyilását nesztelenül lépte volt át, s aztán — mintegy rögtöni eszmétől megkapatva, frissen és ingerült parancs hangon, e szavakat intézte oláhlul társihoz.

— Vezessék utánam a foglyokat! — s aztán a vezér sátorát elhagyva, a szabad ég alatt

egy másik valamivel kisebb sátorhoz értek, hol négy oláhnak a foglyok örszését illetőleg szigorú rendszabályokat adván ki, ő maga sietve tért vissza a vezér sátorába.

III.

A bator, de gyakran vérjégesztő kegyetlenségekre hajló ravasz oláh vezér, visszatartott lélekzettel, lábujj hegyen haladt a sátor elrekesztet részének homályos mélye felé.

A földbe vajt üregben már elégett zsaratnok fel-fellobbanó lángja világitá meg pillanatokra a sötét helyiséget, mely egy előbbi jókora tüzrakásra gyanittatott.

A kialvó félben levő tűz mellett egy vén banya ülő helyzetben szunyokált, két kezét bő csurapája ujjai dugva, s néha föl-fölkapva fejét; — úgy látszék vigyázni kellene valakire, de ő az örködést álommal váltotta fel.

Hóra most az öreg nő vállára tevé kezét, s nem éppen gyöngéden rázta fel szendergésiből.

Az öreg ijedten néze fel, s az álomból fölverték szokásonként hirtelenében morgott valamit; de Hóra ujját ajkára téve csendet parancsolt s egyszersmind mutatá, hogy élesse fel a tüzet, és hagyja el a sátor.

Pillanat alatt újra lobogott a láng, — s az öreg nő dünyögve távozott.

Hóra egy lépéssel előbbre ment; — előtte

egy paraszt nyoszolyán, báránybőr bundával leterített nő feküdt.

Hosszu fekete haja vállait borítá, s halvány arczának sötét keretétől szolgált.

Durva szövött inge lecsúszott nyaka körül, s patyolat keblét látni engedé.

Hóra összefont karral állt az ágya előtt, s szemével majd elnyelve, mohón nézdelé az alvó leánynak föltárt bajait.

Az alvó jobb kezével végig simítá arczát, s ösztönszerűleg voná magára a takaró bundát; — az irigy szemek elől elfödve a pillanatig tartó olympi látványt.

Hóra újra egy lépést tön, de e perczen vállaira egy kéz nehezült.

Ingerületen fordult meg, s szemközt vele az öreg Gregucz állt.

— Hamar végeztél Szirtyvel öreg! — e szokat ejté ki félig halk hangon a vezér, még magában bizonynyal boszusan gondolható — hogy „az ördög hozott ide!”

A vén Gregucz leplezhetlen haragos pillantást vetett Hórára, s aztán az ágy fölé hajolt, mert ott az ő leánya, a szép Maruccza feküdt.

Az alvónak egyhangu lélekzete, s a tűz patyogása volt csak, a sátorban hallható.

Gregucz hosszasan nézdelé az alvó szép leányt, de koránsem azon mohó, élvsóvár pillantásokkal, mint ravasz vezére előbb; — s aztán elfordult és Hóra kérdését felelet nélkül hagyva, a

Tiszteletből szolgálni pedig, már ki-
ment a divatból.

De hát tulajdonképen mit is lendítene
Csabán, ha a megye székhely oda áthel-
lyeztetnék?

Tizenhatéve, hogy a „Tiszavidéki vasut”
határát szeli, hogy közlekedését a nagyvi-
lággal lehetővé tette, s kérdjük, látszik-e
a haladásnak oly nyoma, mely rendes kö-
rülmények s viszonyok mellett ily hosszú
idő alatt sem maradhatott volna el?

S ily kedvező körülmények között,
ily csekély mérvű haladás után „a szerény-
ség félretétele mellett” — persze csak is így,
— azt praedicálni, hogy Csaba lehet esu-
pán a jövő Békésmegye székhelye, s len-
nie is kell, mert a megyével eladatjuk in-
gatlanosságait, s vagyonát, esztét ide hozzuk.
— Hiszen elhiessük mi azt, hogy ezekre
Csabának szüksége van, hanem a hang,
melyen ez mondva van, bizony nagy ön-
hiútságról tanuskodik.

S mint mondók nem is üszinték szom-
szédaink. Sokkal több súlyt fektetnek ök
a törvényszék áthelyezésére, mely a szék-
hely áthelyezését okvetlenül követné, de
egyszerre nem történhetvén meg minden,
egyelőre megelégszenek a megye székhely-
lyel.

Rendezett államokban a közhatalóságok
rendesen egy pontban koncentrálnak,
hogy az igazgatás minden ágában s az
igazságszolgáltatásban a lehető legnagyobb
összhang, pontosság és gyorsaság érsek
el. Már most ha a megye székhelye a tör-
vényszékétől elválasztatik, a remélt összhang-
ban bizonyos zavar fog előállni, mely még
inkább növekedni fog, ha a közigazgatás
és törvénykezés közt a jelenben fenálló
merektség a legközelebbi időkben törvény-
hozás útján fog megszüntettetni, midőn me-
gye és törvényszék közt az érintkezés gy-
akoribb leend. — Azt meg tudjuk, hogy a
törvényszék a kormány gondjai közé tar-
toznak, jelen pénzügyi viszonyaink közt
nincs kilátásunk, hogy a kormány törvény-
széki helyiséget építtessen Csabán, hogy
pedig Csaba még erre is vállalkozzék, az
a legmerészebb számításokat is megessal-
ni.

Tehát ha Csaba, lakosainak nyomorult
pénzügyi viszonyai mellett magára vállal-
ná a megye székhelyéhez szükséges épüle-
tek létesítését, ha önmegerőltetésével s ez
által a jövő nemzedék haladásának meg-
gátolásával is vállalkoznék ez áldozatra, a
megye bizottságának kétszer is meg kelle-
ne gondolnia, hogy akkor, midőn folytono-
san rosz és drága igazgatásról beszélünk,
a helyzetet még az által is nehezítendő, hogy
a kormány által célba vett koncentráció po-
litikát a két hatóság elválasztása által, s
ki nem bírható költségek árán szavazatá-
val megdöntse.

tíz mellé kuporodott. Példáját követte csakha-
mar Hóra is, minden tévova nélkül leereszkedve
Greguczal szemben a földre; pedig az öreg olyan
pillantásokkal méregette Hórát, melyekből a ra-
vasz vezér könnyen kitalálhatta volna, hogy tár-
sasága, e perczen Gregucznak terhére van.

— Mért vagy ma oly szótlan, oly kedvetlen
öreg? — e szavakkal fordult hozzá a vezér, s
aztán mintha a rejtélynek nyitjára akadt volna —
gúnyos mosollyal tevő hozzá:

— Talán neheztelsz, hogy beteg menyasszo-
nyomat egy percze meglátogatám?

Az öreg szemé egyet villámlott, s azután oly
megőlé hidegséggel nézett Hórára, mintha egyátal-
jában helyeselné szavait; és vontatva válaszolt:

— Vezér, Maruca még nem menyasszonyod!

— Hogyan?... hisz megígérted! — for-
dult ez hozzá hevesen.

— Mást gondoltam: felelé Gregucz.

— Dehogyan? — s te tudnál még gon-
dolkodni is?... szolt Hóra erősebben, epés, gu-
nyoros hangon.

— Igen vezér, tudok gondolkozni is; és
még egyszer mondom, hogy: Maruca nem lesz
menyasszonyod; — legalább én soha nem adom
öt neked.

— Vén hazug kutya, szólj: miért? kiálta
Hóra ingerülten, majdnem reszketve a harag miatt.

Az öreg nyugodtan felelt:

Gyulán ezenkívül katonai parancsnok-
ság is van, s Gyula város közel százezer
frtos áldozatával a 8-ik honvédszázalaj s
a 6-ik huszárszázad számára oly lakományt
építették, mely ritkítja párját a hazában.
Ez már aztán igen bajosan volna Csabára
áttehető, pedig a honvédség is egyik igen
fontos ágát képezi az igazgatásnak.

Gyula tehát bírja az eszközöket, me-
lyek az igazgatás s igazságszolgáltatás nél-
külözhetlen kellekeit képezik, bírja pedig
ugy, mint hozzá hasonló város kevés. Csab-
án e feltételek még mindig egy merész
agy szüleményei, tehát még a reménynek
sem jogos alapja.

Csaba bármint számít, számítását a
non possumus ketté vágja. — a megye
bizottsági tagok pedig csináljanak edolog-
ból lelkiismeretes kérdést, s gondolják meg,
hogy a jelen, s még jó darabig a jövő szá-
mítása sem engedheti meg, hogy a nép
újabb oktalan adóval terheltesse, mint ez
egyik pesti lapban kifejtve lön, mely szer-
int Békésmegye lakossága minden forint
után 11 krt fizetne azért, hogy a megye-
háza Csabán legyen, s hogy a meglevő épü-
letek Csaba kedvéért potom áron elpocsé-
koltassanak.

Polgármesteri jelentés.

Gyulaváros 1873. november 24-én tartott
képviselői ülésében.

Tisztelt képviselő testület!

Midőn önök által emellett több mint három
hóval e város polgármesterévé választattam, szá-
mot vetettem ön magammal, hogy vajlon képes
leendek-e nagybecsű bizalmuknak megfelelni; ké-
pes leendek-e a csekély személyemhez kötött re-
ményeket megvalósítani s Gyulavárosra önzelen
lelkületi jobbainak e város jobb jövőjére irány-
zott ohajtását teljesíteni.

Megmondtam akkor, hogy tehetségem sze-
rény, de akaratom van, és ha tán nem voltam
képes e rövid idő alatt mindazt létesíteni, mit
legtisztább szívvel ohajtottam, ne vegyék ezt aka-
ratom lankadásának, hanem keressék azt in-
kább a mostoha viszonyok súlyában, melyek mind-
nyájunk fölé nehezdednek.

A mostoha évek után reményelt jobb, áldá-
sosabb éveket, meghiusítá a természet végzetlen
rejtélyű rende, a kalászt ugyan lengette a szellő,
de tartalma nem fizet meg a gazdának verejté-
kes munkáját, nem könnyíté vállait az előbbi két
év sultának terhétől.

És hogy eme suly még nehezebb, reánk né-
ve még terhesebb és végzetesebb legyen, a nél-
kül is elszigetelten álló gyert fajnkat pusztítja a
halál öldöklő angyala, a temetőben kopáron álló
sírhalmok jelzik a vosszességet, melyet szenvednek;
mindegyik kopár domb, e város munkára lüvott
polgárainak szirtjéből porladozott le, és a majd

— Én nem adom öt soha neked, mert én
Maruczának nem vagyok igazi atya.

Hóra felugrott, mint a kit kigyó csipe meg,
s meredten nézett Greguczra egy darabig, mert
a roppant felindulástól, szólni sem volt képes.

A háttérben egy elfojtott sohaj szállt el, me-
lyet azonban a sátorban senki sem hallott meg...
Maruca félig lehunyt szemekkel bámult az öreg-
re, ki e perczen jelenté ki, hogy nem atya neki.

— Vezér, ha megessküszöl nekem lelked üd-
vére, élted boldogságára, testem földbeni nyugal-
mára, hogy nem fogod megmondani Maruczának
atya nevé: akkor fölfedezem azt neked; szolt
lassu ünnepélyes hangon Gregucz.

— Esküszöm!... ezerszer esküszöm lelkem
üdvére, éltem boldogságára, testem földbeni nyu-
galmára, hogy Maruca sohasem fogja megtudni
tőlem igazi atya nevé!... szolt tehát!

Az öreg közelebb csúszott, körülnézett a sá-
torban, s alig hallhatólag sutogá:

— Maruczának atya Szirty volt.

A vezér haragja most oly nagy meglepés-
re változott, hogy ajka nyitva maradt a bámulattól.

Gregucz fát tett újra a tűzre, s aztán még
közelebb csúszott Hórához; úgy hogy szavait pár
lépésnyire nem érthette volna meg senkiesen.

— Vezér az éj még hosszú, elfogom neked
röviden mesélni e történetet.

(Folyt. következik.)

husz ezer lélekre rugó lakosság kebeléből 471
alusszák eme dombok alatt az örök álmot. A
kikelet e dombokat befogja fedni zöld pázsi-
tával, de vajlon képes leend-e behegeszteni az
okozott sebeket az emberi sziveken?

Eme gyászos idő alatt meg kelle zsisbaszt-
va lenni a tevékenységnek a községi élet műkö-
désének minden irányában, tevékenységet csupán
a járványbizottság — mely hivatva volt az orvosi
tudomány végrehajtójaként szerepelni — fejthe-
tett ki; én e bizottságon kívül álltam s figyelme-
met csak arra irányozhatam, hogy a kiadásokat
ellenőrizsem, s a hol lehet kevesebtem, vagy
egészen megszüntessem. A járványbizottság mű-
ködése a tisztelt képviselet előtt ismeretes lévén,
én itt csak azt jelentem, hogy e czélra a városi
pénztár 2642 ft. 23 kr. erejéig volt igénybe véve.

A járvány alatt ipar, kereskedés pangott, a
forgalom megszűnt, szeptember első felében intéz-
kedni kellett, hogy anyagi helyzetünkbe új élet-
erőt szerezzünk, ez okból elmaradt öszi vásárunk
helyett egy pótvásárnak megtartását kérelmez-
tem; mely október 5-én és előző napokon eléggé
népesen folyt le. Juliusi elmaradt kisvásárunk pe-
dig felterjesztésemre szinte engedélyezve, a mai
napon érend véget.

A rendezett tanács első képviselői ülése tel-
jes tiszt karával augusztus 25-én és folytatva tar-
tatván meg, utasítva lettem, a hivatali ügyrendek
elkészítésére és a szakosztályok megalakítására,
mind az első, mind pedig a második utasítás tel-
jesített és a tárgyalások során szerencsém leend
eme munkálatokat a tisztelt képviselet elé terjesz-
teni. A szakosztályok megalakításánál korántsem
tapasztaltam azon buzgalmat, és a közügyek iránti
jóakaratot, a mely kell, hogy Gyulaváros min-
den képviselőjét átlengje. A szakosztályokba ke-
véssel több, mint fele van a tisztelt képviselet
tagoknak bejegyezve.

A szakosztályok munkálkodásából figyelmet
érdemel a jogi szakosztálynak azon emtékirata, me-
lyet Békésmegye bizottmányi tagjaihoz intézett, a
megye székhelyének Csabára leendő áttétele tárgyá-
ban, a munkálatot a tisztelt képviselő testület is-
meri, és itt csak azt említem fel, hogy az kinyo-
matva minden megyei községnek és bizottmányi
tagnak megküldetett.

A novellésügyi szakosztály szinte e gyűlés
folyama alatt terjesztendi be munkálatát, egy Gy-
ulán létesítendő hat osztályú polgári iskola ügyé-
ben; költsége a jövő évi költségvetésbe már fel is
vétetett a tisztelt képviselő testület jóváhagyása
reményében; a pénztárak általam a szabályrende-
let értelmében küldöttségileg megvizsgáltattak s
rendben találtattak.

A házi szegények pénztárába a f. évi költ-
ségvetésben előirányzott 2000 frtból e hó elején
voltam kénytelen az első 100 frtot utalványozni
havi segélyben részesülő házi szegényeink részére.

Az ápolásban ellátatik részint csak lakás,
részint lakás és élelemmel 19 egyén; egy gyermeket,
ki ott évek óta ápolatotit könyörülő embernél he-
lyeztettem el, azon kikötés és általa elválalt kötele-
zettség mellett, hogy az elemi iskolai kiképeztetés
után, iparos pályán leend kiképeztetve.

Azon szegények száma, kik Gyulaváros
által kisebb havi segélyben részesülnek, összesen
60, eme szám azonban a tél folytán hihetőleg sza-
porodni fog. — Az ápolda kibővítése igen kívána-
tos volna, mert szegénységünk folyton szaporodik,
ugy szinte annak ágyneműekkel ellátása is, a jelen-
leg meglevő ágynemű nagyon szakadozott állapot-
ban van.

Ez alkalommal egyúttal legkedvesebb köte-
lességem bejelenteni azt is, hogy nagyságos Gön-
dős Benedek apát ur, ünnepélyes beiktatása al-
kalmával kezemből 200 frtot küldött, felét a sze-
gények között kiosztandó, felét pedig a járvány-
ban nyomorba jutott árvák és özvegyek felségélé-
sére; ez összegből 50 frtot az ápolda javára
tőkésítettem, a második 50 frtból 18 frtot az
ápolda szegények között, 24 frtot a házi szegé-
nyek között fejenként 40 krjával e nap emlékeül
kiosztottam, 8 frton pedig a város gondozása alatt
lévő kis gyermekeknek téli ruhát vásároltattam;
a második 100 frtot ideiglenesen takarékpénz-
tárba helyeztettem el, melyhez még a gyulai iz-
raelita hitközség 15 ft 40 kral, Ferenczy Alajos
ur 2 ftal, Andrásy Miklós asszonyság 5 ftal
Gyulaváros tanácsosai és mérnöke 6 ftal, és nagy-
ságos Gondős Benedek apát ur mint hivi kö-
zötti gyűjtés eredménye, 214 frt 70 kral járultak
azon czélból, hogy felmerülő esetben a járvány
szegényei és árváinak nyujthassak rögtön segélyt,
éppen e czélból igyekeztem a megyénél is odahat-
ni, hogy a járvány sújtottak részére gyűlt kö-

nyöradamány községenként osztassék fel, és a
községek kezelése alá jöjjön, mert itt rögtönös
segély szükségének eshetősége foroghat fenn. Bár
a járvány által visszamaradt árvák elvannak he-
lyezve, még is gondoskodnunk kell arról, hogy
azon szegényebb sorsuk, kik mostohább anyagi
környülmények között vettek rokonsági összekö-
tetéseiknél fogva ily árvákat magukhoz, ezek kel-
lő iskolázatása végett némi segélyben részesítse-
senek. E czélra eddig 343 frt 10 kr van ideig-
lenesen takarékpénztárba letéve, ez összeghez a
megyétől nyerendő segély jönne, továbbá remény-
hetőleg egy a város által gyűjtendő segély is né-
mi eredményt mutathatna fel, melyet legcélsze-
rűbben a tizedbeli tanácsosok által vélnék sike-
resíteni.

A mi az adók lefizetését illeti, a f. évi ki-
sebb adó mellett nem találtam sok nehézséget,
denéhezéget okoznak a múlt évek tetemesebb hátralé-
kai, és éppen ezekből szüksége forog fenn az adók és
adózók általános reviziójának; ez azonban néze-
tem szerint csak az új év elején történhetend
meg, jelenben csak hátramaradást szűlne a pénz-
tárnál; és én ama küldöttséget, mely e munkálatra
kiküldve van mult képviselői ülésünkben, csak
az új év első napjaiban fogom össze hívni.

Sajnálattal kell azonban nyilatkoznom, a fo-
gyasztási adóra nézve, azon szőlősgazdák egy
részéről, kik kapaszámra fizetnek, és ismételt
sürgötéseim dacára is elmulasztották ezen, csak
reájok nézve előnyös kötelezettség teljesítését, mi
által könnyen azon eshetőség állhat be, hogy jö-
vőre az oly mérsékelt borfogyasztási adónak ked-
vezményétől nem csak elesnek, de már az idén
is a várost a 715 frt kezelési jövedelemtől elejthetik.

Elnem mulasztatom adó ügyünkkel különö-
sen a tisztelt képviselet figyelmét felhívni, azon
nehézségekre, melyek a lakosság nagy részének
közönyéből és hatalmaskodási viselkedéséből szá-
maznak. Nyiltan és őszintén szólok, parancsolja
ezt lelkiismeretem, és ama bizalom, melynek ki-
folyásából itt e helyen vagyok; parancsolni min-
denki akar, engedelmeskedni kevesen, a komo-
lyan figyelmeztetjük kötelezettségei teljesítésére
henczegés és gorombasággal találkozunk, hiva-
tali tekintélynek fentartásához a közigazgatási
tisztviselőnek nincs joga, ha elégtételt akar sze-
rezní megtehetei hozadalmas uton, végrehajtáshoz
nincs erő, mert a megválasztott két végrehajtó
többnyire a kincstár közgeivel jár; a tanács többi
tagjai pedig erre nem kötelezvék; és ez — ki-
mondom nyiltan — egyik hibája szervezetünk-
nek, a melyen segíteni tisztelt képviselet az önk
feladata.

Eme közöny és ignorálása a vett hatósági
rendeleteknek odáig fajult, hogy közmunkája tel-
jesítésére egyáltalán nem vagyunk képesek sen-
kit sem szorítani; a jelenben sem, midőn a me-
zei munkának vége. A község életfáján ragadó
férges kiirtani kötelességünk, de ezt csak úgy
irthatjuk ki, ha én és a tanács biztosak leszünk
abban, hogy erősebb intézkedéseink által, netán
érhető kellemetlenségeken a tisztelt képviselet
határozott támogatására számíthatunk.

(Vége következik.)

A nők neveléséről.

Az igazság olyan, mint a villám, sze-
retjük látni, sőt bámuljuk távolról, de nincs
erő, melyet meg nem ráz, ha közelében
sujt.

Igazságok felderítése az én czéлом, és
mert kisebb-nagyobb mértékben mindnyá-
junkat illetnek, nem érdektelenek senkire
sem.

A nőket tanítják és taníttatják, de
czélszerű házi nevelésben nem részesítik —
s ez rosz.

Mielőtt azonban ezt bebizonyítanám,
azon két kérdést teszem fel magammal:
1. Milyen a nők mostani nevelése? s 2.
Mi azon mostani nevelésnek következménye.

Ha volna rang vagy rend, mely ki-
vételt tenne, és azon hibák nem volnának
rányombatók, miket elmondandó vagyok s
miért megtámadom a nők mostani satnya
nevelés-módszerét; akkor elhallgatnék, de
mert nincs kivétel, bűnül rónám fel ma-
gammal a hallgatást.

A nők mostani, taníttatással egybekö-
tött és házon kívül történő nevelése ferde
és bűnös.

Ferde, mert a nőt nem nevelik a leg-

föbbre, mire szüksége van, t. i. a háziasságra.

Kinn a nagy világban a férfi nevelődik és tanul, még pedig vagy jó, vagy rossz irányban, de a nő a külvilágban csak a rossz irányban. A férfit a nagy világ fénye el nem vakítja, s hiúvá sem teszi, s nem igyekszik a testiekben — anyagiakban feltűnni. Nem így a nő, ő feltűnni óhajt, a feltűnés hiúvá teszi, a hiúság gondtalanná, a gondtalanság pazarlóvá, a pazarlás pedig tönkre juttatja közvetlenül őt magát, — közvetve pedig a hozzá kapcsolatlan levőket. A nők nevelése ferde, mert tanítják tudományokra, de nem gazdálkodásra. Szép az, ha valamely nő tud valamit bizonyos tudományból, de rossz, és nő-fényét csökkentő a legfelvilágosodottabb esze mellett is, ha a ház körüli dolgokban járatlan.

S ime itt van egy pont, mely az életben oly gyakori. — Panaszkodunk, hogy kevés a szegény ember, kevés a cseléd. Ugyan ne ártsuk magunkat. A népnek szaporodásával szaporodik a szegénység.

Nem kevés a cseléd, de sok a cseléd-tartó. Rousseau a természeti ösiség után sóvárog, én nem kívánom a természeti ösiséget, de az ősi természetességnek imádója vagyok. Ez előtt egy-két századdal ott álmodni sem tudtak cselédéről, a hol, és a milyen házban most két-három cseléd van. És ha azon őseink közül feltámadna valaki, elborzadna azon a ház körüli gondatlanságon, a mit tapasztalna, és az utcán bármely időben fel s alá járni látható fényen.

Nem szeretem Diogenest hordójában, de megvetem és utálom, az adósságon megvett se-lyem szoknyákat és arany karpereczeket. Nem jól esik izlésemnek egy mágnásnének krajczárokkali alkudozása, de nevetségesnek tűnik fel egy napszámos lányának 30 frtos selyem-kendő a nyakán.

Tanítatjuk a nőket és sokat tudnak, s ha férjhez mennek, a ház érzi, hogy minden tudományuk mellett semmit sem tudnak, mert azt tudják, mit tudniok jó, de azt nem, mit tudniok szükséges és kötelesség.

Mit használ a nő avval a háznak, melynek gazdasszonya, ha tudja a szép társalgás módját válogatott szavakban, ha tudja, hogy az angolok Magna Chartáját 1215. június 15. adották ki, ha azt nem tudja, miszerint a konyhaajtó mellett — térdig érő — rendetlenül széthányt szemétdomb piszok.

Mit ér az azon háznak, melynek a nő lakója, ha tudja melyik király mikor uralkodott, melyik csillag mikor jön fel, ha nem tudja, melyik a kamara s melyik a pinceze vagy padlás kulcsa, s ez az egész csak cselédre van bízva. Mit ér a nőnél az összes világ politikájában, történetében és csillagászatában jártasság, ha nem tudja, hogy gyermeke tőle várja a nevelést? S vajjon hogy nevelhet azon nő, ki maga is ferdén van nevelve. — A fiut felneveli a világ, az élet. A leányt felneveli az anya — s lesz olyan mint anyja, vagy ha fogékony eszű, még rosszabb.

A nők mostani nevelése ebből kifolyólag nem csak ferde, de bűnös is.

Azt mondják, azon állam boldog, melynek népe boldog. Valljon milyen azon családi boldogság, melyben a nő, nem a boldogítás, de — bár akaratlanul, — a tönkretevé, a bosszankodás, a gond, a gyermekek nem jó nevelésének az okozója.

Tönkre van téve az olyan család — sok családok tönkretutása tönkre tesz népet, a nép tönkrejutása az állam bukását vonja maga után. A földön nincs nagyobb boldogság, mint a családi boldog élet. Mai nap ez ritka, bár nem mondom, hogy kivétel nélküli, de nézzünk körül s meggyőződünk róla. A boldogtalanság előidézője bűnös, a nők rossz nevelése előidézi a boldogtalanságot, így tehát a nők ferde nevelése bűnös.

Napról napra szaporodik azon férfiak száma, kik nőszülni nem akarnak, ők nem mondják okát, de én abban találok, hogy félnek — nem ugyan a nőktől (bocsánat solid — ?? — fiatalság) de a nők neveléségtől.

A nők mostani nevelésénél látok én továbbá egy gyönyörű eszmét megtamad-

va, egy eszmét, melyért ezer évek óta küzdöttek ős apáink, — küzdve az egész világon, s ez a nép-fenség eszméje a demokrácia.

A nőknél látjuk, hogy a napszámos lánya gazdagnak, a gazdag földművelő iparos, az iparos urnak, az ur mág. ásnak, a mágnás lánya hercegileg, királyilag van nevelve. Az ilyen nevelés által pedig nem érjük el lányaink kényelmi boldogságát, de elérjük lányaink férjei azon, dobpergés zenéjét, melynek szövege: először, másodszor — senki többet harmadszor.

Szép tehát nagyon, ha a nő nem tanítatják, de ez ne történjék a célszerű nevelés rovására. Szép, ha a nő nem jő olyan körülmények közé, miszerint nem kénytelen dolgozni, de abból vétkes azon következtetés, hogy dolgoztatni sem tudjon. *Már pedig ki dolgozni nem tud, az parancsolni képtelen.* Ki soha életében nem tudja, mint szerzettetik valami, az a megszerzettet nem képes megbecsülni. Egy jól nevelt nő, — a ki tudja házát rendben tartani, abban a kormányt vezetni (nem értem a papucs kormányt) belül saját hivatása körén — megbecsülhetetlen. A férfi hivatása kihat, a nőé belül a házban forog, s egy nő sem fogja tudni e helyét igazán betölteni, ki e nemes hivatását a külvilágban akarja megtanulni.

M I

Szabályrendelet.

Békés vármegyei községi jegyzői, s ezek özvegyei és árvái sorsának biztosításáról, Folytatás és Végo.

8. §. Sem nyugdíjazás, sem segélyezéshez, sem az általok befizetett díjak és járulékok bármely részben visszatérítéséhez igényt nem tarthatnak, az 1871-ik évi XVIII-ik t. cz. 70-ik és 91-ik s következő §§. indokából, jegyzői hivatalukból végkép elmozdított községi jegyzők elmozdításuk után bekövetkező halál esetében pedig az iránt, ha valjon hátrahagyott özvegyek és árváik segélyezhető-e a nyugdíjalapból s minő mérvben? A körülmények figyelembe vételével esetről esetre, a 11-ik §-ban említett igazgató választmány határoz.

Ha valamely nyugdíj intézeti rendszeresített jegyző, a község átalakulása folytán önhibáján kívül állásából kiharad, de a megállapított 20 forint évi járadékot azontul is pontosan fizeti, ugy maga, mint özvegye és gyermekeire nézve, nyugdíj képessége változatlanul fennmarad, ellenben ha évi járadék befizetését elmulasztja, a nyugdíj intézet irányában minden visszkövetelés nélkül nyugdíj igényét is elveszti.

Azon esetre azonban, ha a községi jegyző, a megyében vagy azonkívül más szolgálatba, vagy ténre lép, az alaptökéhez általa lefizetett 40 forint díja kamat nélkül visszafizetetik, de az évenként ezenkívül fizetett évdíjakhoz semmi igényt sem tarthat.

9. §. A nyugdíjazás és segélyezés az 1874. év január hó 1-én lép életbe.

10. §. A 7-ik §-ban megállapított nyugdíjazási és segélyezési igények ezen rendszabály által meghatározott módozat értelmében esetről esetre az igazgató választmány által állapítatik meg.

Jogában áll, a nyugdíjalap igazgató választmányának a tudományos vagy művészi pályán haladó, jegyzői szülélen árvák segélyezési évdíját, ha képességük, szorgalmu és fedhetlen magaviseletük kitünő jelét adják a megállapított 100 forinton felül is emelhetni, és a segélyezésben őket 18 éves korakon túl is részesíteni.

11. §. A jegyzői nyugdíj, és segélyezési alap Békés vármegyei köztörvényhatósági bizottságának fennhatósága alatt áll, mely ezen jogát egy az alispán elnöklete alatt és rajtakívül 8 tagból alakítandó igazgató választmány által gyakorolja.

12. §. Ezen igazgató választmány — három évenként fele részben, a megyei bizottmány tagjaiból, fele részben pedig közvetlen érdekeltségükön fogva a megyében hivataloskodó községi jegyzőkből a megyei közgyűlés által e végre előlegesen kitűzendő és közhírré teendő határnapon választatik.

13. §. Az igazgató választmány az 5. 8. és 10-ik §-ban foglalt hatáskörén kívül köteles a jegyzői nyugdíj és segélyezésből folyó alapot közvetlenül vagy közvetve érdeklő események és körülményekről a közigazgatási év befejezése után a tavaszi közgyűlésre Békés vármegyei köztörvény-

hatóságához a megvizsgált számadások és azok eredményének betérjesztésével együtt jelentést tenni.

14. §. A jegyzői nyugdíj és segélyezési alapot képező pénzüszlegek, Békés vármegyei pénztárban és pénztári tisztsége által más megyei pénzekről elkülönítve kezelendők.

15. §. Jogában áll a községeknek a munka képteleneknek bizonyult községi jegyzőnek nyugdíjaztatását az igazgató választmánytól kérelmezni, mely kérelem a fennforgó eset megvizsgálása után felismert alapos okok esetében meg nem tagadható.

16. §. Az igazgató választmány végzései a megyei közgyűlésre, de onnét tovább nem felbízhatók.

Tervezte egy Gyulán létesítendő felsőbb tanintézetnek!

1. Gyula város közönsége figyelembe véve közművelődésre törekvő korunknak intő szövegét, elhatározza gyermekeinek okszerű nevelése és magasabb, célirányosabb kiképzése tekintetéből egy felsőbb tanintézetnek létesítését, és ennek már a jövő 1874-ik tanév kezdetével megnyitását.

2. E célból tekintve egyrészt az 1868-ik évi 38. t. cz. kívánalmait, másrészt Gyula városa számosabb értelmisége mellett annak földművelés ipar és kereskedelem foglalkozó polgárainak számát, legelőszérűbbnek, és korunk fogalmaival legmegegyezőbbnek tartja egy hat osztályból álló polgári iskolának osztályonkénti fokozatos felállítását.

3. Az 1868. évi 38-ik t. cz. 67. §-a előtérbe is állítja a polgári iskolák létesítését; tekintve azonban, hogy városunk saját összes lakosainak érdekét óhajtja szem előtt tartani, és nem egyedül csak azok gyermekeinek karkivánta kiképzéséről gondoskodni, kik az okszerűbb földművelés, fejlettebb ipar és kereskedelmi, hanem netán további képezetést igénylő tudományos pályára is óhajtának lépni, s jövőjüket a magasabb építészeti, mérnöki és más ezekhez hasonló szakpályán óhajtják nyerni, ez okból a határozottan előírt polgári iskola tantárgyai közé, osztályonként a real-iskolák azon tantárgyait is felveendő, melyek a polgári iskolák törvényes szabta tankörén kívül esnek, sőt külön magán tantárgyat a latin nyelvet is, hogy a polgári iskola osztályaiból, tanulmányait a tanuló vagy felsőbb real, vagy gimnasiai osztályokban folytathassa.

4. Gyula városa egyuttal kijelenti, hogy ezen iskolája határozottan községi jellegű levén, felügyelete az 1868-ik 38-ik t. cz. 116—117. §§-ai szerint a városi képviselőt kebeléből választott iskolai szék által gyakorlandja.

5. Tantárgyai az említett t. cz. 71 §-a szerint.

- a) Hit és erkölcsstan.
- b) Magyar nyelv, irálytan és irodalom.
- c) Német nyelv és irálytan.
- d) Számvetés kiterjesztve a polgári, political számvetésig.

e) Mértan.	} hazai és egyetemes	
f) Földrajz.		
g) Történelem		
h) Természettarjz.		} tekintettel az iparra
i) Természettan.		
k) Vegytan	dászatra.	

l) Mezei gazdaság és ipartan, tekintettel a község és vidék szükségére.

m) Statistica.

n) Köz, magán- és váltófog alapvonalai.

o) Könyvtel mindkét irányban.

p) Rajz szabalkézi, építészeti, és a mértanul összhangzatba véve.

q) Szépirás.

r) Ének.

s) Tornázás és fegyver gyakorlat.

Továbbá, hogy a real és gimnasiai iránynyal az intézet összhangba hozassék.

t. Térkepek fokozatos rajzolása és

u) Mennyiségtan.

A latin nyelv önkéntes tantárgyul tekintetnek,

6. A tantárgyak osztályonkénti fokozatos beosztása, a megválasztandó tanárikar köréhez tartozand.

7. A fentebbi tantárgyak előadására a már említett törvény értelmében három rendes, és egy segédtanár alkalmazatik. A rendes tanárok között az igazgatóság változó egy, vagy három évenként.

8. A rendes tanárok fizetése egyenként 900 frt a segéd tanáré 500 frt beleértve a lakpénzt is, torna tanító tekintve, hogy a tornázás csak a nyári hónapok alatt gyakorolthatatik, 200 frt.

Rajz tanáru a város jelenlegi rajztanára alkalmaztatnék évi 500 frt fizetés mellett.

9. A polgári iskola helyiségül tekintve azt, hogy Gyula városa semmiféle alappal nem rendelkezik egy e célra építendő egész új épületre, legelőszérűbbnek véleményeznék a jelenlegi „Kulcs” épületnek átalakítását, és kiépítését, oly módon, hogy a jelenlegi tanítói lakból a már meglévő két iskolai teremhez még egy iskola terem alakítatnék, azon kívül az üres telken a jövőben egy rajziskolának megfelelő tágas terem, három év után pedig a szükségnek megfelelőleg, a negyedik osztály megnyitásával az utssa mentén és fordulóban, még három tanterem építetnék, vagy pedig a jelenlegi épületnek elég erős falai ily célra emelettel láttatnának el.

(Vége következik.)

— **Jegyzéke.** A b. gyulai kir. e. f. bttó tszék előtt f. 1873. évi december 1-én s következő napjain felveendő bűnyegyeknek.

Előadó: Noga László tészi bíró.

December 1.

2069. Juhász Ferencz és társai tolvajság.
2062. ifju Arató István súlyos testi sértés.
2090. Szücs Mihály tolvajság.
1946. Vellis Zsigmond család és sikkasztás.
December 2.

2166. Grószléner Mojsza gyilkosság.
2132. Szikora Kapuzula Mária tolvajság.
2250. Szin László ember ölés.
December 3.

2248. öreg Subkégal István tolvajság.
2246. Bódi Kovács Imre tolvajság.
2263. Sinka Albert család és sikkasztás.
2272. Horgász István tolvajság.
December 4.

2143. Dudás János és 28 társa tolvajság.

Pályázat.

A budapesti orsz. vakintézetben megürült és a magyarországi izraelita iskolai alaphól magyarországi születésű mindkét nemű szegény sorsu vakgyermekek nevelésére rendelt négy alapítványi helyre. — Az ezen helyekre pályázók folyamodványaik a vall. és közokt. m. kir. miniszteriumhoz akár közvetlenül, akár illetékes törvényhatóságai utján f. é. december 15-ig tartoznak benyújtani. — A folyamodványhoz a következő okmányok melléklendők:

1. Születési bizonyítvány, melyben kitűnjék, hogy a felvételre pályázó 8-ik életévét már betöltötte, s 14. évet még nem haladta.

2. Orvosi bizonyítvány teljes és gyógyíthatlan vakságról, melynek kétségtelen megállapítása végett a felveendő gyermek orvosilag ujabban is megvizsgáltatik.

3. Bizonyítvány a himlő beoltásról, vagy a természetes himlőzésről, továbbá egészséges testalkatról, s ragályos betegségtől mentességtől.

4. Hatósági bizonyítvány a szülők szegénységéről.

5. Orvosi bizonyítvány a felveendő gyermek épelműségéről s kiképezetése alkalmasságáról. Budapest 1873. november 4.

A vall. és közokt. miniszterium.

Ujdonságok.

— **Bál krónika.** A polgári kaszinó kedden tartott táncestélye nem tartozott a sikerültek közé. Mindössze hét nő jelent meg, a kik aztán két három évi vesztéséget is pótolhattak, a táncosok száma legalább is négy annyi lévén. Különben nem értjük e részvétlenséget, mert ha a tagoknak csak negyed része jelent volna is meg, bizonyára másként irhatnánk az eredményről. Jó kedv így is volt, a kör elnöke Göndöcs Benedek apát ur is jelen volt s igen jól találta magát azon polgári körben, hova egynemely ugorkafára kapott urhatnam atyánkfának derogált előjónni. Csötörtökön a „Sas”-ban lett volna bál, ha ugyan 1, mond egy táncosnőnél több jelent volna meg, ki aztán egyedüliség unalmát nem üzhetvén el, a mulatság reményének megtört szerkerén nyugalomra tért. Tegnap estére a „Király”-ban volt táncmulatság hirdetve s hisszük, hogy ennek eredményéről majd kedvezőben irhatunk.

— **Böven vagyunk,** már t. i. a világitás dolgában. Azt mondjuk böven, de csak az elmúlt hetekhez hasonlítva, midőn még csak egy pár kávéház lámpása mutatá, hogy milyen sötét van. Ma

már a főutazákon bátran járhatunk, s néhány nap múlva a vasúthoz vezető s népesebb mellék utcákon is hirdette lesz a világhírű. Gyula város polgársága e költségekkel a maga kényelmének áldozott ugyan, de nem kevésbé emelte jó hírét is e már régen érzett nagy hiány pótlása által. Különben mi ezt ideiglenes intézkedésnek tekintjük, s pénzügyi állapotaink javultával, hiszszük, hogy városunk nem késik ez ügyet sajátjává tenni.

— **Ilyen jó sáros időben**, mint e héten is pár nap volt, éreztük leginkább annak hátrányát, hogy a postára csaknem a város szélére kell járunk. Méltányoljuk mi a postamester úr nehéz helyzetét, de annyira még sem lehetünk méltányosak, hogy közönségünk kényelmét a magáénak alárendeli.

— **Öngyilkosság.** Farkas Józsi zenekarának egyik tagja, az ötödik parancs hatályon kívül helyezése mellett 50 forintot jutott. Persze, hogy ily összeg kincs volt rá, nézve, s tanakodott is rajta miként lehetne néhány jó napot tölteni belőle. De éppen szokatlan költségek ismeretével fel benne a tolvajt. Jámborul ki is vallott mindent, de tudván, hogy a kártérítés után, még valami következik, a szegény érzete e veszélyes lépésre vitte. Szerecsikát ivott s egy éji kioldás után meghalt.

— **B-Csabán** ifj. Fábry Károly ur ügyvéli

irodát nyitott. — A tevékeny fiatal embert mindenki figyelmébe jó lélekkel ajánljuk.

— **Miután a békésmegyei okszerű** méhészegylet alakuló gyűlése f. évi december hó 4-ik napján d. u. 3 órakor a megyeház termében meg fog tartatni, — teljes tisztelettel szólítom fel mindazokat, kiknek e tárgyban aláírási iverket küldöttem, hogy iverket akár szereztek aláírókat, akár sem, — jövő december hó 3-ikáig hozzám Gyulára beküldeni sziveskedjenek. Kelt B. Gyulán, 1873. nov. 28.

Göndöcs Benedek
apát és lelkész.

Lavatka Béla

ujjonnan felállított gyógyszerárban Szarvason a következő és ezeken kívül még számtalan különlegességek, melyek hatásosaknak bizonyultak, kaphatók:

Treu-Najlisch és társa. Bécs első illatszergyárából, a legfinomabb *Essence, Parfum* és *Cosmetique*.

Fog- és szájbajok ellen Anatherin szájeit J. G. Popp es. k. udvari fogorvostól.

Dr. Boutemard fog-pépe (Zahnbasta.)

Olofin fog-cseppek.

Török fogszivarkái.

Illatos száj-labdaesok (Cachou aromatique.)

Mellbajoknál, köhögés és rekedtség ellen Burg-leitner Steyer növénynedve (Kreutersaft.)

Solec növény szeletkái.

Eger szalmiákos, és Codein szeletkái, — Dávid-thea.

Mindenféle gyomor-bajoknál, pl. étvágytalanságnál, gyomorterhelésnél és égéseknél stb. Dr. Kiesow Augsburgi *életessentiája.*

Dr. Gölis étpora (Speise Pulver,) Billin pastillák.

Hűdegelés ellen, különösen gyermekeknek előnyösen adagolható kellemes ízű fogva.

Rozsnyay Chinin csokoládéi.

Zimmer Chinin labdaccai.

Gyermek táppor, beteges gyenge gyermekek táplálására.

Gyógy-szappanok bőrbajok, foltok és kiütések ellen.

Dorchs-téle csukamáj-olaj

Kitűnően alkalmazható Gövredy-körnül:

Mustár-papír (Senft papir,) mely a mustártökéletesen helyettesíti.

Tyukscem-gyűrűk, e bajnak tökéletes enyhítésére.

Guille, nyálkakór ellenes tincturája.

Krötezer féreg ellenes csokoládjai.

➔ **E szerek külön el vannak látva használati utasítással.**

Főhívás.

A „b.-gyulai nőegylet“ eddigi megalakulásának ideje lejárván, — f. évi december hó 7-ik napjának délutáni 2 órájkor, a grófi kastélyban újabb alakuló gyűlést tartand; minél fogva tisztelettel felkéri a nemesen érző honleányoknak részvételét, hogy az egylet céljait, és nemes földadatát minél tömegesebb hozzájárulásuk és pártfogásukkal támogatni sziveskedjenek, mert a nőegyletnek eddigi sikeres működése tanuskodik arról, hogy számtalan özvegy és árvát részletétét segélyben, s igyekezett a nyomor könyeit letörölni.

Karolják fel hölgyeim, és támogassák hozzájárulásukkal a kintzött önzetlen nemes célt; mert minden jótékony cselekvény — az öntudatlan leli legméltóbb jutalmát.

Özv. gr. Wenckheim Józsefné,

született:

Jankovich Stefanie.

Kiadó tulajdonos és felelős szerkesztő
Dobay János.

HIRDETÉSEK.

KOVÁCS ISTVÁN
kávés Orosházán.
142) előnyös helyen létező 1-3
kávéházát
haszonbérbe adja előnyös feltételek mellett. — A bútorok készpénzért adatnak.

Gyulán, a buzatéren levő
Korbuly-féle ház haszonbérbe kiadandó. — Bővebb felvilágosítást ad
135) 3-3 **KELLER IMRE** ügyvéd Gyulán.

Birtok-eladás.

Biharmegyében a „**Bangéta**“ név alatt ismeretes 53 holdnyi földbirtok, melyen egy kőépületű fogadó regáljoggal és több gazdasági középület létezik, szabad kézből eladó.

Értekezhetni **Dr. Báltaszéki Lajos,** köz- és váltóügyvéddel **B-Csabán,** Zsifinszky Mihály féle új házban, posta-utczán.

140) 1-3

Felhívás!

A b.-csabai gazdasági-, kereskedelmi- és hitel-intézet részvényesei felhívattak — részvényeik után befizetett 30%-ról nyert ideiglenes elismervényeknek szelvényekkel ellátott ideiglenes részjegyekkel felszerelésére. Kicsérülés alkalmával minden részjegy után kiállítási költség fedezésére és bélyeg díjban 1 frt fizetendő az intézet pénztárába.

Kelt Csabán, november 16. 1873.

Az igazgatóság.

136) 2-3

Fogfájás! még az esetben is, ha a fogak lyukasok és meg vannak támadva, tartósan enyhíthetik az

indiai kivonat

által. — Gyógyereje által világhírűvé lett e kivonat, és egy családból sem nélkülözhető.

Egy üveg ára 35 és 70 kr.

Kapható Gyulán **Kohlmann Ferencz**nél.

137) 2-8

The „Little Wanzer“
kittűnő jóságának tapasztalt
amerikai kettősen tűző hajó-
kézi-varrógépe

kéz- és lábajtással
egyszerű szerkezettel, könnyen betanítva és a belromlodozástól mentesítve.

Nagy-Britanniában több mint 50,000 ily gép van használatban családoknál, és a királyi közoktatási bizottság által 1868-ban 7000 iskolájában alkalmazásul választva.

Mutatványok és varrásminták ingyen.

Eladási helyiség: **Neuerwall 65.**
HAMBURG, Oppenheimer féle ház.

Szerződött szállítói
R. M. WANZER & Comp.

varrógépeknek: **Doubleday, Son & Comp.**

➔ **Tyűnokok** keresetnek Magyar- és Németország több helyein. ➔
➔ **Főraktár** Gyula városa és Békésmegye: **Kálmán Zsigmond** férfi-ruha raktára által Gyulán, elvállalva, hol értesítések készségezzel adatnak.

Mutatványok, varrás-minták és oktatás ingyen. 140)

➔ **Varrógépek** tökéletes javítását elfogadja Gyulán **HERBERTH ALAIOS,** kezeskedve azok használhatóságáról.

Titkos betegségeket
és
tehetetlenséget
(elgyengült férfierőt),
ügyszintén
hügyes-öszküveléseket
és
magömléseket

gyógyít gyökeresen fényes és tartós siker biztosítása mellett

Dr. HANDLER MÓR

orvos és sebész tudor, szülész és szemész.

Rendel naponként délelőtt 11 órától 1-ig és délután 3 órától 5-ig.

Lakik Pesten, Lipót-város, nádor-utca 13. sz. I-só emelet 14. sz.

➔ **Díjjal** ellátott levelekre azonnal válasz adatik és a gyógyszerek megküldetnek.

Hirdetés.

138) **Jószágeladás.** 1-3
A szomszéd Biharmegyében, Komádi község határában legjobb minőségű **első osztályu** repezetermő föld, egy tagban 305 hold, **dúsan gazdasági épületekkel** ellátva, szabad kézből eladó. — Értekezhetni.

Dr. Báltaszéki Lajos,
ügyvéddel **B-Csabán.**

B-Csaba — országos vásárok s heti piacok helypénz szedési joga f. évi december hó 21-én d. u. 3 órakor tartandó árverésen — 1874. évre — a b.-csabai közbirtokosság irodájában haszonbérbe fog adatni, mely árverésre az árverelni kívánók — 200 frt bánatpénz letéte mellett — meghívattak. — A feltételek a b.-csabai közbirtokosság irodájában megtekinthetők. — **B-Csabán, 1873. nov. 25.**

A b.-csabai közbirtokosság.

141) 1-3